

Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, tolerancije i nediskriminacije kroz obrazovanje

(U svjetlu izjave članova Europskog vijeća nakon njihovog neformalnog sastanka 12. veljače 2015. godine)

Mi, ministri nadležni za obrazovanje te Povjerenik za obrazovanje, kulturu, mlade i sport, izjavljujemo sljedeće:

Kao odgovor na terorističke napade u Francuskoj i Danskoj ranije ove godine, te podsjećajući na slične zločine u Europi u nedavnoj prošlosti, potvrđujemo svoju odlučnost da stanemo rame uz rame u podršci temeljnim vrijednostima koje leže u središtu Europske unije: poštivanje ljudskog dostojanstva, slobode (uključujući slobodu izražavanja), demokracije, jednakosti, vladavina prava i poštivanje ljudskih prava. Ove vrijednosti su zajedničke državama članicama europskog društva u kojem vladaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost između žena i muškaraca. Neposredan odgovor naših zemalja bio je izvanredan. Sada je vrijeme za sljedeći korak.

U Europi postoji ponosna povijest prevladavanja nedaća te se opet moramo izdignuti na razinu izazova za jačanjem europskog duha slobode, duha koji cijeni kritično mišljenje jednako kao i poštivanje drugih, u skladu s vrijednostima Unije. Glavni izazov s kojim se suočavamo u očuvanju naših pluralističkih društava poziva na poduzimanje konkretnih akcija na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Kao ministri odgovorni za obrazovanje, i kao europski Povjerenik, imamo posebnu dužnost osigurati da se humanističke i građanske vrijednosti koje dijelimo čuvaju i prenesu na buduće generacije. I dalje smo ujedinjeni u našim nastojanjima da promičemo slobodu mišljenja i izražavanja misli, socijalnu uključenost i poštivanje drugih, kao i to da sprječavamo i suzbijamo diskriminaciju u svim njezinim oblicima.

Stoga pozivamo na obnavljanje napora da pojačamo poučavanje i prihvaćanje tih zajedničkih temeljnih vrijednosti i postavljanje temelja za društva s većom uključenosti kroz edukaciju - počevši od rane dobi. Primarna svrha obrazovanja nije samo razvijanje znanja, vještina, sposobnosti i stavova te ugradnja temeljnih vrijednosti, nego i pomoći mladim ljudima - u uskoj suradnji s roditeljima i obiteljima - da postanu aktivni, odgovorni i članovi društva otvorenog uma.

Djeca i mladi predstavljaju našu budućnost i moraju biti u mogućnosti da tu budućnost i oblikuju. Moramo ujediniti naše napore za sprječavanje i borbu protiv marginalizacije, netolerancije, rasizma i radikalizacije i sačuvati okvir jednakih mogućnosti za sve. Moramo je graditi na smislu za inicijativu i pozitivan doprinos koji djeca i mladi mogu pružiti kroz sudjelovanje, u isto vrijeme potvrđujući zajedničke temeljne vrijednosti na kojima se naše demokracije temelje. To je plemeniti izazov kojeg se moramo potruditi postići zajedno.

Slažemo se s jačanjem aktivnosti u području obrazovanja u cilju:

1. Jačanja ključnog doprinosa koje obrazovanje pruža osobnom razvoju, socijalnoj uključenosti i sudjelovanju, prenoseći temeljne vrijednosti i načela koja predstavljaju temelj našeg društva;
2. Osiguravanja inkluzivnog obrazovanja za svu djecu i mlade, čime se bori protiv rasizma i diskriminacije po bilo kojoj osnovi, promiče državljanstvo te ih uči da razumiju i prihvaćaju razlike u mišljenjima, uvjerenjima, vjerovanjima i načinu života, poštujući vladavinu prava, različitost i ravnopravnost spolova;
3. Jačanja sposobnosti djece i mladih da misle kritički i vježbaju prosuđivanje tako da su, osobito u kontekstu interneta i društvenih medija, u stanju prihvatiti stvarnost, razlikovati činjenice od mišljenja, prepoznati propagandu i oduprijeti se svim oblicima indoktrinacije i govora mržnje;
4. Suzbijanja zemljopisne, socijalne i obrazovne nejednakosti, kao i drugih čimbenika koji mogu dovesti do očaja i stvoriti plodno tlo za ekstremizam, pružajući svoj djeci i mladima potrebna znanja, vještine i kompetencije za izgradnju vlastite profesionalne budućnosti i puta do uspjeha u društvu, te poticanje mjera za smanjenje ranog napuštanja škole i poboljšanja društvene i profesionalne integracije svih mladih;
5. Poticanja dijaloga i suradnje među svim dionicima u obrazovanju, osobito roditelja, obitelji i pridruženih struktura, nadogradnje na smisao za inicijativu i uključenost djece i mladih, kako bi jačali socijalne veze i generirali osjećaj pripadnosti ;
6. Osnaživanja nastavnika kako bi bili u stanju preuzeti aktivan stav protiv svih oblika diskriminacije i rasizma, educirati djecu i mlade medijskoj pismenosti, kako bi zadovoljili potrebe učenika iz različitih sredina, prenijeli zajedničke temeljne vrijednosti te kako bi sprječavali i borili se protiv rasizma i netolerancije.

NA EUROPSKOJ RAZINI

Iako odgovornost za obrazovne sustave i njihov sadržaj snose države članice, suradnja na razini EU u ovom području će biti korisna pri rješavanju zajedničkih izazova s kojima se Europa suočava. Postoji hitna potreba za suradnjom i koordinacijom, za razmjenom iskustava, a sve to kako bi se osiguralo da se najbolje ideje i prakse mogu dijeliti u cijeloj Europskoj uniji, u cilju:

1. Osiguravanja da djeca i mladi stječu društvene, građanske i interkulturalne kompetencije, promicanjem demokratskih vrijednosti i temeljnih prava, socijalne uključenosti i nediskriminacije, kao i aktivnog građanstva;
2. Jačanja kritičkog mišljenja i medijske pismenosti, osobito u korištenju interneta i društvenih medija, tako da se razvija otpornost na sve oblike diskriminacije i indoktrinacije;
3. Poticanja obrazovanja ugrožene djece i mladih, na način da se osigura zadovoljavanje njihovih potreba kroz naše sustave obrazovanja i obučavanja;
4. Promicanja interkulturalnog dijaloga kroz sve oblike obrazovanja u suradnji s drugim relevantnim dionicima i interesnim skupinama.

Navedeni ciljevi mogu se podržati kroz:

- 'ET2020' strateški okvir, preko njegovih prioriteta, učenje od kolega, razmjenu i širenje dobre prakse;
- Erasmus+ programa, posebice kroz podršku koju pruža za mobilnost učenika i nastavnika, strateško partnerstvo, platformi za suradnju obrazovnih institucija, kao i onih za dijalog i zajedničke projekte obrazovanja građana, volontiranje i razmjenu mladih;

kao i :

- ostale strategije i instrumente financiranja na razini EU, u područjima vezanim uz obrazovanje, kao što su **Obzor 2020**. (konkretno područja "Društveni izazovi" te "Znanost za i s društvom") i okvirom za europsku suradnju u području mladih, istražujući mogućnosti suradnje između obrazovanja i drugih relevantnih područja, kao što su kultura, sport, zapošljavanje, socijalna skrb, sigurnosti i drugih aspekata rada na socijalnoj uključenosti;
- poticanje otvorenosti i suradnje s civilnim društvom i socijalnim partnerima;
- istraživanje sinergije s trenutnim područjem rada Vijeća Europe u području građanskog odgoja i obrazovanja i interkulturalnog razumijevanja.

Pozivamo Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport da na svojoj sjednici 18. - 19. svibnja 2015. raspravi o nastavku ove Deklaracije.

Prijevod: Pragma®. Originalni tekst Deklaracije je dostupan na:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf.

Zagreb, 2016.